

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 240.—
za pol leta K 120.—

V upravi stane mesečno K 18.—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ko-
pitariev ulici šte. 6 — telefon
uredništvo šte. 50 — telefon
— upravnništvo šte. 320 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 60.—
za en mesec K 20.—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1.40

Razprodaja.

Ne pripeti se mnogokrat, da bi »državotvorci« javno priznavali, v kakšen položaj nas je privedla njihova nesrečna notranja, zunanja in gospodarska politika. Toda sedanji položaj, v katerem se nahaja država in v katerem trpi delovno ljudstvo, je celo najbolj zagrizene bankokrate pripravi do resnega razmišljanja. Včerajšnje »Jutro« je temu razmišljanju, ki izvira bolj iz strahu pred trpečim ljudstvom ko pa iz skrbi do države, dalo duška v posebnem članku, v katerem pravi med drugim: »Vprašanje regulacije izvoza najpotrebnejših živil pa danes ni več le vprašanje draginje in notranje konsolidacije države, ki je ni mogoče v rastočem nezadovoljstvu najširših plasti naroda doseči, marveč naravnost eksistenčno vprašanje, za katerim stoji ali naš gospodarski povzdig ali pa pogin. Po razprodani Avstriji prihajamo za razprodajo mi na vrsto. Inozemstvo, ki pri nas kupuje, ima ogromen interes na baissi (padcu) naše valute. Zato porabi vsako priliko, da razširja tendenciozno vesti o naši državi po borzah ter dela razpoloženje proti nam. V tem se zlasti odlikujejo italijanska tržišča, ki kupijo živila pri nas in bi jih rada imela čisto zastopaj.«

To je jasno. To se pravi: Za nas je bilo to že davno jasno, vsa javnost je venomer poudarjala, da nam divji, urejeni izvoz le škoduje, da tira ljudstvo v obup in našo valuto v prepad. Razveseljivo je, da je to postalo jasno tudi tistim, ki doslej drugače govorili in delali. Dvomimo pa, da bi bilo to spoznanje doma tudi v belgrajski vladi. Profit posameznikov je še danes najvišja zapoved naše gospodarske politike. Ta pa temelji na korupciji, ki je tako velika, da morajo že celo ženska zborovanja, ki se jih udeležujejo žene vseh strank, zahtevati odstranitev korupcije. In korupcija se kaže posebno pri izvoznih in uvoznih zadevah.

Pri nas se splošna razprodaja že vrši. Vlada prodaja državne gozdove italijanskim firmam. Naš železniški promet je pred katastrofo, ker manjka na progah pragov in premoaga. Zato pa imamo priliko pečujski premog oddajati zasebni kapitalistični družbi, ki ga bo potem za drag denar prodajala nazaj — državi.

Za naše železničarje, za državne namene in v pokojence ni denarja — za luksuzne vagonne in za razne komisije ga je vedno dovolj. Naša uprava boleha na pomanjkanju dobrih in vestnih uradnikov. Zato pa se ti beraško plačujejo in poleg tega še reducirajo dočim pa za protežiranje raznih porodic vprašanje plače sploh ne pride v poštev. Službeno mesto jim je le prilika bogate »zarade«, izven službe. Tako ni čudno, da se pri nas ne razprodaja le moka, meso in razno blago, marveč, da se razprodaja tudi poštenje. In če toži »Jutro«, da zunanji svet namenoma širi zlobne vesti o naših razmerah, da s tem uničuje našo valuto, povemo mi čisto odkrito, da pri tem poslu naši sovražniki nimajo težkega dela. V položaju so namreč registrirali samo odredbe naše vlade, ter dosega svoj namen. Najbolj jaseen vzgled je za to vprašanje moratorija, ki ga forsira demokratski finančni minister zato, da službi belgrajskim milijonarjem in na državo stroške rešuje njihove špekulacije. Tudi to poglavje spada pod naslov: Razprodaja.

Ce hočemo, da se bodo naše razmere izboljšale, moramo celo upravo postaviti na temelj poštenja. Tega se mora zavedati najprvo vlada in pa naše stranke. Če se ne zgodi, se bo razprodaja nadaljevala, dokler ne pride — katastrofa. V interesu vladnih buržujsko-kapitalističnih strank je, da jo preprečijo, ker sicer bodo ob katastrofi prišli na vrsto nosilci sedanjega sistema. Ura gre na dvanajst. Mi svarimo!

Mednarodna invalidska konferenca v Belgradu.

Belgrad, 27. februarja. (Izvirno) Mednarodni odbor za reševanje invalidskega vprašanja je službeno obvestil našo vlado, da je v sporazumu z zavezniškimi državami sklenil, da se vrši VI. konferenca v Belgradu in sicer junija meseca. To službeno obvestilo povdarja, da je to viden dokaz čaščenja in zahvalnosti Srbiji, ki je donesla v svetovni vojski toliko žrtev.

Velikanski požar v Mariboru.

Maribor, 27. februarja. (Izv.) Včeraj popoldne je nenadoma izbruhnil požar v velikem parnem mlinu nasproti glavnega kolodvora, ki je last Franza in sinov. Požar se je takoj razširil na vse velikansko

podjetje in tovarno za makarone. Mlin in tovarna sta popolnoma pogorela. Škoda je ogromna in znaša baje nad 50 milijonov kron, dočim znaša zavarovalnina 20 milijonov kron. Podrobnosti še niso znane.

Padec dinarja — posledica moratorija.

Belgrad, 27. februarja. (Izvirno) Vse zapadne valute silno rastejo, osobito francoski frank se dviga, medtem ko dinar rapidno pada. Ta padec je brez dvoma v zvezi z moratorijem, ki ga predlaga finančni

minister v zaščito belgrajskih špekulantov. Francoski frank je poskočil na 750, medtem ko je v soboto na belgrajski borzi notira le 730.

Položaj železničarjev.

Belgrad, 27. februarja. (Izvirno) Na predlog vrhovnega odbora koaliranih železničarskih organizacij cele države je belgrajski koalicijski odbor povabil za včeraj na posvet zastopnike vseh gospodarskih organizacij, trgovske in obrtne zbornice.

Namen tega posveta je, najširši javnosti predočiti žalostni položaj, v katerem se nahajajo železničarji. Bedno stanje železničarjev vpliva tudi na železniški promet, ki postaja vsak dan slabšeji.

Jastrebi trgajo pien.

Dunajska »Börse« dne 23. t. m. prinaša sledečo zanimivo vest:

Opetovano smo že poročali o fuziji obeh srbskih zavodov v Sarajevu. Poleg pogajanj s priv. deželno banko imajo sedaj agilni voditelji tega koncerna pokazati nov uspeh. Spravili so v svoje roke večino delnic Vojvodinske banke v Novem Sadu, ki si je ob svoji ustanovitvi (l. 1919) pridobila med vodilnimi srbskimi družinami v Bački velik akcijski krog. Sarajevski koncern se je s tem znatno ojačil, vendar je čudno, da doslej še ni mogel dobiti v svoje roke nobenega stvarnega imetja.

Isti list poroča v drugi notici, da so bratje Jožef, Izak in Jakob Alcalay (seveda židje) osnovali v Sarajevu denarni zavod pod naslovom »Depozitna banka d. d.« Glavno delovanje banke se prenese v Belgrad potom podružnice, ki jo bo vodil Izak Alcalay, podravatelj tamkajšnje Trgovinske banke. Centrala se bo razen z bančnimi posli pečala z eksploatacijo gozdov, pri čemer se bo v prvi vrsti uredila na

proizvajanje in izvažanje železniških pragov.

Iz teh dveh poročil si vsak sam lahko napravi sodbo, kakšno roparsko vlogo igrajo banke v našem narodnem gospodarstvu. Kakor jastrebi preže ta — obrezana in neobrezana — židovska podjetja na zaklade zemlje in razna občekoristna podjetja, da jih dobe v svoje roke: Gozdi, rudniki, vode, stavbišča, železnice itd. so pred njimi v vedni nevarnosti. Čujemo, da se čistokrvno židovsko podjetje v Sarajevu pripravlja na izsekavanje gozdov v Bosni, in sicer bo proizvajalo železniške pragove in jih izvažalo.

Kakor vemo, je treba na naših železnicah zamenjati malone vse pragove, in to nemudoma, a tega ne moremo, ker pragov po izjavi železniškega ministra — nimamo. Utegne se zgoditi, da bo država v inozemstvu za suho zlato kupovala pragove, ki jih bo iz Bosne izvažal jud Alcalay. Tako gospodari Jugoslaviji porodica.

Nov škandal.

V belgrajski »Republiki« razkriva njen glavni urednik dr. Dragomir D. Ikončić novo sramotno afero, tičočo se pečujškega premoaga. Glasom mirovne pogodbe nam pripada 54% premoaga, ki se izkoplje v pečujških rudnikih, kar znaša 400 vagonov dnevno. Pečujski premog je izvrsten in bi našim železnicam došel kakor med. A naša nesposobna uprava, ki odkrito napoveduje katastrofo našega prometa zaradi pomanjkanja pragov in premoaga, ni bila v stanju, da bi od 13. decembra m. l. do 26. januarja t. l. spravila iz Ogrske le en sam vagon tega premoaga. Od 26. januarja dalje pa ga uvaža po 30 vagonov na dan. Sedaj se je pa ponudila tvrdka Kaufmann iz Slavonskega Broda, da ona prevzame namesto države ta premog ter ga uvaža v državo in tam prodaja po svobodni ceni — tudi državi seveda. Kot odškodnino ali najemnino bi pa tvrdka prevzela stroške za našo reparacijsko komisijo v Parizu. Razume se, da bi tvrdka pri tem napravila sijajno kupčijo, a najbolj značilno je to, da si upa zasebna tvrdka izvesti, česar država ne zna: s sedanjimi prometnimi sredstvi, ki so vendar v državnih rokah, iz Ogrske izvoziti vso določeno količino premoaga: do Mohača po suhem, odtod do Belgrada po vodi. Razume se ob današnjih razmerah, da stoji za tvrdko Kaufmann skupina parlamentarcev in uradnikov na čelu jim Čeda Kostić. Ti delajo iz vseh sil na to, da izmamijo državi tudi ta mastni zaloga: pečujski premog in ga igravo v zasebne roke. A to so vseskozi samo možje iz državotvornih vrst. Bore država!

Posvetovanje v mali antanti.

Belgrad, 25. febr. Ministrski predsednik Nikola Pašić je izjavil sotrudniku Agencije Radio, da so razgovori v Bukarešti dovedli do popolnega sporazuma v vprašanjih, ki se tičejo genovske konference. Mala ententa ima mnogo interesa na

tem, da nastopa sporazumno, zlasti kar se tiče stališča napram sovjetom. Zelo verjetno je, da se konferenca odgodi. Dalje je izjavil, da še ne ve, ali bo osebno šel v Genovo, ker ni izključeno, da bo zaradi dela parlamenta zadržan v Belgradu. Verjetno je, da se bo vršila prej konferenca strokovnjakov male entente. O tem se bo izdalo uradno poročilo.

Belgrad, 25. febr. Politični krogi trdijo, da so se države male entente sporazumele, da genovska konferenca ne more razpravljati o mirovnih pogodbah.

Belgrad, 27. februarja. (Izvirno) Tukajšnji poslanik češkoslovaške republike dr. Kalina je včeraj obiskal zunanjega ministra dr. Ninčiča in ostal pri njem dolgo časa. V tukajšnjih krogih se govori, da ga je dr. Ninčič informiral o svojih razgovorih z rumunskimi politikami o genovski konferenci. Poslanik dr. Kalina je zvečer odpoval v Prago in bo najbrže spremljal dr. Beneša, ko bo ta potoval v Belgrad.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Iz Bukarešte javljajo: Poljska republika je sprejeta v malo entento, ki se bo odslej imenovala četverozeva. V vseh vprašanjih se je dosegel sporazum. — V Belgradu doslej še ni prišlo uradno poročilo o tem dogodku. V parlamentarnih krogih je ta vest naravno zbudila veliko pozornost in se že razmotrivajo razne kombinacije.

Mala antanta in Francija.

Belgrad, 27. februarja. (Izvirno) Z ozirom na vest francoskega lista »Matina«, da je med malo antanto in Francijo sklenjen sporazum, objavlja belgrajski »Presbiter«, da je pooblaščen od kompetentne strani te vesti dementirati, ker ne odgovarjajo dejstvom.

DRUGI TIR NA NAŠIH PROGAH.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Ministrstvo za promet se resno bavi z načrtom, da se na vseh naših glavnih progah začne že letos polagati drugi tir. »Vreme« piše, da se potrebnih kreditov za razširjenje glavnih prog v tem zmislu že odobreni.

Proti moratoriju.

Ko je finančni minister dr. Kumanudi predložil finančnemu odboru v pretres zakonski načrt o moratoriju, je v tozadevni debati zahteval dr. Ante Dulibić v imenu Jugoslovanskega kluba trikrat, da naj se k tako važni zadevi, ki bo imela dalekosežne posledice za vso državno finančno in gospodarsko politiko, pritegnejo k posvetovanju in sklepanju zastopniki gospodarskih organizacij kakor tudi zastopniki ministrstva za trgovino. Dr. Dulibić je v svojih izjavah naglasil zlasti dvoje:

Prvič zahteva moratorij samo nekaj belgrajskih veletrgovcev, ki se jim je ponesrečila špekulativna trgovina in stoji vsled tega pred konkurzom, drugi pa bi državna uprava fondov z nakupovanjem ogromnih svot tujih visokih valut neizmereno pritiskala na padec jugoslovanskega dinarja, kopajoč svoji lastni državi gospodarski grob in spopast.

Večina v finančnem odboru pa je ostala za vse pametne nasvete iz opozicijskih vrst gluha in slepa. Zakonski načrt o moratoriju je bil v fin. odboru v načelni in podrobni debati sprejet, in pride v najkrajšem času pred zbornico, ki ga ali sprejme ali zavrne. Obstoja nevarnost, da se zgodí prvo.

Ob dvanajsti uri so se zbrale na skupno konferenco, ki se je vršila dne 23. t. m. v Ljubljani, vse slovenske gospodarske korporacije, da zavzemo napram moratoriju svoje stališče. Zborovalci so obširno in temeljito razpravljali o tem vprašanju in sklenili soglasno, da se obrnejo na narodno skupščino s prošnjo, naj se omenjeni zakonski načrt zavrne, ker pomenja težko oškodovanje našega kredita in zaupanja v inozemstvu ter mora nujno neugodno vplivati na našo valuto. Tozadevna obširna resolucija se je odposlala na vsa merodajna mesta, in mora — po našem skromnem mnenju — doseči povoljen uspeh.

Zanimivo je ob tej priliki pisanje belgrajske »Tribune«, ki piše: »Sociologija in politično gospodarstvo ne poznata koristi posameznikov. Tu gre za koristi nekoliko ljudi iz čaršije, ki so brezvestno kupovali blago v inozemstvu, a sedaj, ko je prišel čas, da se spokore za svoje grehe, se obračajo na finančnega ministra, naj uveljavi moratorij, ki bi jih ščitil. Toda kdo jamči za trgovce? — »Uprava fondov! — Zakon predvideva, da uprava jamči za tri obroke. Toda vprašamo: Kaj bo, če plača uprava tudi četrti obrok, da tako trgovci plačajo svoje dolgove upnikom, a je uprava doma plačala tuje valute po višjem kurzu kot so trgovci deponirali svoje dinarje? To se pravi, da bo uprava fondov trpela škodo zato, da plača brezvestnost nekaterih trgovcev! Dr. Kumanudi pravi, da vsled moratorija dinar ne bo padel. Res je, da potrebuje uprava fondov za prvi obrok 100.000 frankov. Toda od kod? Z borze! Pa kdo bo verjel, da to birokratsko kupovanje deviz ne bo rodilo poloma na borzi? Poglejmo: Od 24. na 25. t. m. je zrastel frank od 650 na 730; a kupovali so samo 18.000 frankov. Toda kaj se bo zgodilo tistega dne, ko bo uprava fondov zahtevala mahoma 100.000 (sto tisoč) frankov? Nato nam naj odgovori g. finančni minister — — —«

Tako »Tribuna«. Mi pristavljamo eno: Ako bodo vladne stranke v zbornici moratorij vkljub vsem tem stvarnim ugovorom sprejele, potem ni naša vlada ne srbska, ne jugoslovanska, ampak porodična in čaršijska; vzeli bo treba bič in jih nagnati špekulante!

Proti draginji.

Meščani Sarajeva so na zborovanju proti draginji, korupciji in luksuzu, ki so ga dne 19. februarja t. l. priredila vsa ženska društva v Sarajevu, sprejeli resolucijo, v kateri protestirajo proti sedanji draginji in koruptnemu stanju ter zahtevajo:

1. da pridejo na odgovorna in vodilna mesta državnih uradov strokovnjaki in ne politični eksponenti in da naj narodni poslanci vestno vrše svoje dolžnosti;
2. naj se izenačijo davki;
3. naj se čimprej zopet uredijo sodišča za pobijanje draginje in brezvestne špekulacije;
4. da se maksimirajo cene;
5. da se naši izvozni predmeti plačujejo v naši valuti;

6. naj država najstrožje zasleduje in pravilno kaznuje vse koruptne afere, vsako lihotapstvo in verižništvo ter da se bankam prepove trgovina z blagom in

7. naj se v splošnem državnem interesu podvzame energični koraki, da se odstrani to nenaravno in nezgodno stanje ter strašne posledice, ki bi mogle vsled tega nastati.

III in Madžarska.

Belgrad, 27. februarja. (Izvirno) Naše posaništvo v Budimpešti je prenehalo 20. t. m. vidirati potne liste vsem osebam, ki hočejo potovali v Jugoslavijo. To je odredila naša vlada radi neprestanega šikaniranja naših državljanov, ki potujejo po Mažarskem.

Belgrad, 27. februarja. (izvirno) Posebna komisija za razmejitev med našo državo in Mažarsko v Banatu je včeraj pričela posloovati.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Vlada je pozvala semkaj naše delegate, ki so bili zaposleni skupaj z zavezniško in madžarsko delegacijo pri razmejitvi med Jugoslavijo in Madžarsko, ker Madžari niso pristali na to, da se popravi naša meja severno od Subotice. Naša vlada bo odstopila za deva zvezi narodov.

SEJA PARLAMENTA.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Današnja sejo nar. skupščine odpravi pred. dr. Ribar ob 11. uri. — Vojni minister odgovori na tozadevno vprašanje Milana Pribičevića, da zak. predlog o ustroju vojske še ni izdelan. Nato preide zbornica na podrobno debato o dvanajstih. Členi 1—39 se sprejmejo brez posebnih izprememb. Pri čl. 40, ki govori o podporah visokošolcev, opozarja zemljoradnik Popović, da so se medicincem iz Bosne in Hercegovine godile krivice in zahteva, da se kredit poviša za pol milijona. Minister za prosveto odgovarja, da so sedaj podpore izenačene in da bodo nerednosti odpadle same po sebi. Člen 41. se je izpremenil v toliko, da se plačajo zamujene draginjske doklade v dveh obrokih: Prvi 1. aprila, drugi pa 1. maja t. l. V kolikor vsota iz redukcije uradništva ne bo zadostovala, se vlada pooblašča do posebnih kreditov. Zbornica preide nato na glasovanje. Za je bilo 153, proti pa 35 glasov. S tem so dvanajstine sprejete.

POBJANJE DRAGINJE.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Ministrski svet je sklenil, da bo preiskovala policija vse slučaje, ki jih predvideva zakon o pobijanju draginje. Krivci se izročijo posebnemu sodišču.

RAZDELITEV DRŽAVE.

Belgrad, 25. febr. (Izv.) Dopoldne je imel odbor za upravno razdelitev države sejo, na kateri je razpravljalo o razdelitvi Hrvaške in Slavonije na oblasti. Določeni so glavni obrisi novih oblasti, ki so se napram vladnemu načrtu nekoliko izpremenili. Definitivne meje oblasti se niso definitivno določene. Gotovo je le, da bo v Zagrebu sedež dveh oblasti in da se bo okoli Zagreba stvorila največja oblast v državi.

PONAREJENI 1000 LIRSKI BANKOVCI.

Belgrad, 27. februarja. (Izvirno) Tukajšnji italijanski poslanik je obvestil ministrstvo za zunanje zadeve, da se nahaja v prometu precejšnje število zelo dobro ponarejenih 1000 lirskih bankovcev. Večje število teh so dosedaj izsledili na Dunaju, v Budimpešti in v Atenah.

POTRES V SRBIJI.

Belgrad, 27. februarja. (Izvirno) V Vranji in okolici so sinoči čutili več sekund trajajoč potres, ki pa ni povzročil nobene škode.

POSOJILO AVSTRIJI.

Praga, 25. febr. »Tribuna« javlja, da se prične te dni izplačevanje posojila Avstriji v znesku sto milijonov.

POSOJILO ČESKOSLOVAŠKI.

Praga, 25. febr. V Londonu se vrše pogajanja za posojilo Čkoslovaški. Pogajanja bodo ta teden končana. Vest, da so se pogajanja prekinila, je netočna.

IZŠLO JE: IZŠLO JE:

DR. MIH. OPEKA:

O dveh grehih. Trinajst govorov za moralo.

VSEBINA:

POZELJENJE MESA. — I. Bog se sredi in tepe. — II. Ali je božji srd pravičen? — III. Uživajmo! Komu to škodi? — IV. Zapravljeni zaklad. — V. VI. Rešnje poti. POZELJENJE OČI. — I. Služba mamozna. — II. Na globoko in na široko. — III. Korčina vsega zla. — IV. V. Poveniti ali se pogubiti? — VI. Cesa modernih bogatin morda še nikoli ni slišal. — VII. Koi je moderni bogatin pozabil.

Cena (pri izdatih poviških v listarnih) esem in pol (8½) Din., po pošti devet in pol (9½) Din. — Dobiva se v Prodajalni K. T. D. (Ničman) v Ljubljani in po vseh slovenskih knjigarnah.

Današnja predborza.

Zagreb, 21. febr. (Izv.) Pešta (blago) 47.75, Berlin (blago) 149, Italija (denar) 16.80 (čvrsta), New York (denar) 324, Praga 382, Dunaj 5.30, Zürich (denar) 63.75, Zürich (blago) 64.

Zürich, 27. februarja. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo: Pešta 0.72, Berlin 2.31, Italija 26.40, London 22.58, New York 511, Pariz 45.40, Praga 0.05, Dunaj 0.10, Zagreb 1.55, Varšava 0.13, Holandska 195.90, n. a. krona 0.085.

Dunaj, 27. februarja. (Izv.) Na današnji predborzi notira Zagreb 1900, Praga 113.50, Italija 350.

Politični dogodki.

+ Odposlanstvo koroških Slovencev se je 25. t. m. zglasilo pod vodstvom čeških poslancev Machata in Klimeša pri dr. Schobru in mu predložilo zahteve koroških Slovencev glede šolskih in kulturnih vprašanj.

+ Hrvaški blok in genovska konferenca. Dne 15. t. m. je priobčil zagrebški »Hrvat« sklep Hrv. bloka, ki se pošlje min. predsedniku Pašiću. Pismo nosi podpise Radića, Drinkovića in Košutića. Pismo obsega 14 točk in zahteva, naj vlada odpošlje v Genovo delegacijo SHS, v kateri bodo Hrvatje zastopani po svojih lastnih odposlancih, ki jih bo izbral Hrv. blok. Pismo pravi, da Hrvatje ne bodo priznali zakonitim tiste delegacije, ki bi jo poslala v Genovo belgrajska vlada brez sporazuma s Hrvatskim blokom. — Spomenica je vzbudila splošno pozornost, in se bo v notranje-političnem življenju mnogo razpravljalo o njej.

+ Kriza italijanske vlade rešena. Dolgotrajna kriza rimskega kabineta je rešena. De Facta, ki je bil pod Giolittijem dvakrat fin. minister, pod Orlando pa justični, je sestavil koncentracijsko vlado, v kateri bodo sodelovale vse stranke razen fašistov in socialnih demokratov. Zunanji minister postane dr. Schanzer, bivši delegat na washingtonski konferenci. Ljudska stranka dobi troje ministrstev, med njimi prvič prosveto. Ta portfelj je bil za polare »conditio sine qua non«. Rešitev krize je vplivala na vse kroge zelo ugodno. Uspeh ljudske stranke tiči tudi v dejstvu, da je onemogočila staro-liberalca Giolittija, ki si je pri pobujanju katoliškega življa v Italiji pridobil posebne — zasluge.

+ Indija v boju proti angleškemu imperializmu. Iz Londona poročajo, da je bilo oddanih na avtomobil angleškega prestolonaslednika, ki se je peljal s svojim spremstvom v Delhi, več strelov, ki pa k sreči niso zadeli. Napad je v zvezi z indijskimi narodnimi življi, ki se močno probujajo in ki so si stavili za cilj osamosvojitve Indije od angleškega gospodarstva.

+ Deset let mir? Kakor poročajo angleški listi, bo Lloyd George predlagal v Genovi 10 letno premirje za vse države. Ta čas naj bi orožje počivalo popolnoma, pospeši naj se pa delo za obnovitev Evrope v vseh panogah človeške kulture. — Da bi le imel Lloyd George tudi uspeh, pa ne samo 10 let, ampak 100 in čez!

Dnevni dogodki.

— V pravcu socializacije. Dunajska občina zahteva temeljem socializacijskega zakona pri vsakem povišanju glavnice posameznih delniških podjetij neko število delnic po prednostni ceni. Istega načina postopne socializacije se je sedaj oprijela tudi štajerska deželna vlada.

— Solnčni dnevi. Iz Loke pri Zidanem mostu nam pišejo: Poslednje dni imamo v savski dolini lepe solnčne dni. Debela snežna odeja je po veliki večini izginila, samo visoko po hribih in senčnih mestih se vidijo zadnji ostanki letošnje hude zime. Sava je jako narasla in tudi Savinja je po dolgem času spet popolnoma napolnila svojo strugo, kar priča, da imajo tudi v Savinjski dolini jasne, solnčne dni. Kmalu bodo spet hiteli po Savi splavi lesa mimo nas po Belgradu. Po travnikih in logih že napovedujejo pomlad zvončki, prvi znanilci mile pomladi.

— Zrtve plazov. V sled tavanja snega, se utrjavajo v Bosni in Hercegovini veliki plazovi, ki so zahtevali že več žrtev. V bližini Travnika je zasul plaz 18 letnega mladeniča. V selu Jakšicu je zasul plaz moža, ženo in dvoje otrok, nekemu drugemu kmetu pa je odnesla lavina hišo in vso družino. Nekemu drugemu premožnejšemu kmetu je odnesel plaz sedmorico goved in 45 ovac, pri čemer je oškodovan za 100.000 kron.

— Landru obglavljen. Dne 24. t. m. je bil v Parizu obglavljen prosluli morilec žen Landru.

— Bolgarski dolgovi so znašali dne 31. decembra 1921: 1. Zunanji drž. dolgovi: 3.218.507.000 frankov, 2. notranji drž. dolgovi 3.785.421.591 levov.

Ljubljanski dogodki.

Ij Umri je včeraj zjutraj v hiralnici na Vidovdanski cesti gosp. F. Sicherl, bivši pisarniški uslužbenec pri ordinariatu po dolgi, zelo mučni bolezni. Pogreb je danes popoldne ob pol 4. uri. Svečila ma večna luč!

d Noraj vsi v Nakodelski dom, ki se zanimalo za predavanje gosp. prof. dr. V. S a r a b o n. Začetek ob 8. uri zvečer.

Ij Gasilsko-zdravstveni tečaj priredi Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo v času od 6. do 24. marca t. l. Tečaj se bo vršil v društveni oblačilnici v Mesnem domu, in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih od 6. do 7. ure zvečer in v nedeljo, od 10. do 12. ure dopoldne. Namen tečaja je, da se moštvo gasilnega in reševalnega društva izvežba ne samo v gasilski stroki, ampak da si pridobi tudi splošno znanje, kako naj nudi ob priliki nezdod prvo pomoč svojemu bližnjemu ter varuje ob požarih tudi lastno zdravje. Prodavanja o gasilstvu vodita priznani strokovnjak ter starosta Jugoslovanskega gasilskega saveza g. ravnatelj Barle ter tajnik Saveza g. Hojan Ponka v prvi pomoči pa bo podal društveni zdravnik, zdravstveni svetnik g. dr. Mavricij Rus. Tečaj je v smislu sklepa odbora obvezen za vse člane ljubljanskega gasilnega društva. Poleg teh se pa najljubše vabijo tudi člani okoliških društev, da se v večjem številu tečaja udeležijo. Končno vabimo na tečaj tudi vse one, ki žele pristopiti k gasilnemu društvu. — To je začetek izobraževalnega dela, spomladi pa hočemo prirediti praktični reševalni in gasilni tečaj.

O d b o r.

Ij Najden novorojenček. Na pobočju Gruberjevega kanala ob zatvornici sta zagledala vojaka Anton Brajkovič in Jurij Medič truplo mrtvega novorojenčka, ki je imel zadržan robec krog vratu, s katerim ga je neusmiljena mati zadržala. Ko sta hotela vojaka dete dvigniti iz grmičja z lopato na cesto, se je dete zakotalilo po pobočju in izginilo v valovju Ljubljance. Policija upa, da bo storilko kmalu izsledila.

Ij Ujet tat. Dne 26. t. m. je bilo vloženo v irgovino Oroslava Dolenca v Wolfovi ulici. Tat je odnesel 70 kg masti, več kilogramov medu in več steklenic žganja. — Slučajno zasliši Dolencev vajence v kleti ropot. Pomočnik steče po stopnicah in zagradi v temi neko osebo za vrat. Tat pa se izmuzne ter teče proti Zvezdi, pomočnik pa za njim. Neki vojak, ki je stal pri dravski diviziji in slišal vpitje ter videl pogon, je bežečega zgrabil. Oddali so ga policiji in ugotovili v njem nekega Vidergoja, ki je rojen l. 1897. v Ljubljani.

Ljubljanska porota.

Umor na Poljanski cesti.

Ljubljana, 27. februarja 1922.

Danes se odigrava pred porotnim sodiščem zadnje dejanje traedlje na Poljanski cesti, ko je gostilničar Jalen z nožem zabolil svojega lišnega gospodarja in sorodnika, nezabnega gosp. Avgusta Zajca.

Obtožnica

se glas v glavnem tako-le: Anton Jalen, rojen 1. jan. 1864 v Hebeah, pristojen v Ljubljano, rim. kat., oženjen, krojač in gostilničar v Ljubljani, je 7. novembra 1921 proti Avgustu Zajcu z namenom usmrtiti ga, z ubodljaji z dolgim kuhinjskim nožem v prsa tako ravnal, da je nastopila njegova smrt. S tem je zakrivil hudodelstvo umora po § 134. k. z. in se naj kaznuje po § 136. k. z.

Razlogi: Obdolženec je sin kmečkih staršev z Gorenjskega. Ko je bil 12 let star, je prišel kot krojaški vajence v Neumarkt na Zgornje Štajersko, kjer je ostal 2 leti. Zednje učne leto je prebil v Labodu, kjer je postal krojaški pomočnik. Naslednja leta je delal v raznih krajih in je, ko je bil 26 let star, prišel v Ljubljano, se tukaj ustanovil kot krojaški mojster ter se kmalu oženil z Marijo Javornik. Na Poljanski cesti je zahajal v gostilno v Zajčevi hiši in tam spoznal dekle in natakario N. Dežmanovo, s katero se je poznaje, ko je bil vdovec, oženil; bil je takrat star 30 let, doim je bila Dežmanova stara 40 let. Bila je po materi teta Avgušlina Zajca. Ta drugi zakon je trajal 22 let. Nekako 1900 je obdolženec opustil krojaštvo in je pri Bončarju na Zaloški cesti prevzel gostilno ter ostal tam do leta 1910. Potem je prevzel gostilno v hiši Avgušlina Zajca na Poljanski cesti. To je pa bilo za Zajca usodepolno. Med njim, ki ga priče slikajo kot dobrohotnega in blagega človeka ter obdolženecem so kmalu nastale razprile iz raznih vzrokov: bila sta v političnem in verskem oziru nasprotnega mišljenja. Obdolženec je zapejal Zajčevu sorodnico. Zajc je menda leta 1918, odpovedal obdolženecu gostilno in stanovanje, ker se je pač hotel odkrižati nadležnega in neprijetnega najemnika in soseda. Obdolženec je vsled tega kupil hišo v Šiški, vendar jo kmalu zopet prodal, ker mu stanovanjska oblast ni dovolila stanovanja v kupljeni hiši. Razmere med obdolženecem in Zajcem so pa niso nič zboljšale, marveč je obdolženec čim dalje bolj mrzil Zajca, ker je ta zahajal ob obdolženca višje najemnika.

V avgustu leta 1921. je Zajc povišal obdolženca najemnino od 1200 na 2000 K, katero vsoto je potem na obdolženčevo pritožbo znižal stavo-

vanski urad na 2008 K. Dne 4. februarja 1921 (tako pravi obdolženec) je Zajc poslal po služkinji pismo obdolženecu, v katerem mu naznanja, da mu bo najemnino povišal. To pismo je obdolženec zopet vzel. Ko je dne 5. novembra 1921 obdolženec zopet prejel pismo od Zajca, ga je neodprtega in neprebranega raztrgal.

Dne 7. novembra 1921 je pa obdolženec prejel pismo pisano s strojem in tudi nasov na kuverti in firmo: Vzemjemo podporno društvo v Ljubljani. Obdolženec najbrže ni slutil, da pride to pismo od Zajca; odprl ga je in bral, da mu Zajc povišuje letno najemnino od 2400 K na 6000 K in da zahteva še za nazaj doplačila 204 dinarjev 35 para.

To je pa zelo razpalilo staro sovraštvo obdolženca do Zajca in rodilo v obdolženecu strašno misel, da napravi konec in da Zajca spravi s sveta. Ta misel je kmalu dozorela v obdolženecu do trdnega sklepa, da Zajca z dolgim, koničastim, bajonetu podobnim, ostro nabrušenim nožem zakolje in usmrti. Povedal tega obdolženec sicer nikomur ni, pač pa je obdolženec svoj zločinski naklep jasno razodel z dejanjem, da si je dolgi kuhinjski nož, ki se je glasom pričanja Julije Klančar sicer bil vedno v kuhinji, vzel in si ga nesel v sobo in tam prežal, kdaj pride višji računski svetnik Avguštin Zajc iz urada domov. Gostje Apolonija in Andrej Lavrič ter Mihal Jager, ki so neposredno pred zločinom odšli iz obdolženčeve gostilne, niso opazili nič obdolženec niti najmanjših znakov, da je obdolženec vrtil kaj eloholne pijače ali da je kaj bolj razburjen. Da obdolženec v svoji notranjosti ni bil ravnodušen, je pač umljivo, ker je imel namen, v naslednjem trenutku umoriti človeka. Toda obdolženec se je zdel premagovati, da svojega namena ni razodel, tudi morilnega noža — položil na viden prostor. Svojega otroka je obdolženec še neposredno pred dejanjem pestoval ter ga, ko je zaspal, položil stran. Ko je pa obdolženec začutil prihod Zajca, je pograbil v to pripravljeni kuhinjski nož ter planil na svojo žrtve in ji prizadel 8 strašnih sunkov, od katerih je Zajc zadobil na čelu eno in na prsih dve lahki poškodbi, vendar prizadejane na tak način in s takim orodjem, da se s tem navadno zbruhena smrtna nevarnost, nadalje na prsih nadaljnj dve, same na sobi točki in smrtno nevarni poškodbi in eno nadaljino, samo na sebi težko telesno poškodbo in naposled še dve same na sebi smrtni poškodbi, ubodljaja v srce, ki sta povzročila hitro in neodvračljivo smrt Zajčevu. —

Da je to umor in da je obdolženec imel trden namen svojo žrtve usmrtiti, to pač vsak lahko in upravičeno sklepa iz poteka vseh dogodkov do zločina in iz zločina samega. Pa tudi iz dogodkov po zločinu se lahko sklepa, da je obdolženec imel umorilen namen, ko je na policiji in sprva tudi še na sodišču cinično priznal, da je zaklal Zajca in napravil konec. Pred sodnikom je tudi izjavil, da mu ni prav nič žal, da je spravil Zajca v smrt.

Zvedena psihiatra sama pravi, da najranj razvoj čuvstvanja obdolženčevega do trdnega hudobnega naklepa, Zajca umoriti, ni patološkega značaja. Prevladal pa je v obdolženecu, kakor pravimo, hudobni duh. To pa še ni obolestno in zmedeno duševno stanje, ki izključuje kaznivost dejanja.

Obdolženec sam pravi, da je bil duševno vedno zdrav in da je živel trezno. Isto potrjuje priče. Trojitev izvedencev, da je obdolženec duševno manj vreden in nenormalen človek in da je pred umorom izpil 1 in pol do 2 litra vina, nima v kazenskih spisih nobene opore in nob ena črka in naravnost nasprotuje tozadevnim ugotovitvam preiskave. Neposredno pred dejanjem in po dejanju se je obdolženec obnašal popolnoma normalno in mirno, se vsega dobro zavedal in je umor, kakor je sklepati iz pričanja Jožeta Habeta, Martina Erjavca, Franca Okičkega, Antona Bariča, Jakoba Podreberčka in Viktorja Babiča, mirno in cinično priznal. Obtožba vadi umora je torej opravljena.

Porotnemu sodišču je predsedoval predsednik občnega sodišča dr. Papež, volanta sta bila višji svetnik dr. Miadič in okrajni sodnik Avsee, obtožbo je zastopal prvi državni pravnik Domanjko. Jalen je zagovarjal dr. Zirovnik. Naval k razpravi je silen. Razpravo poslušajo tudi brat rajnega g. A. Zajca, obč. svetnik g. Albin Zajc. Ob 9. uri 40 minut je pričel predsednik dr. Papež zasliševati Jalen, ki je odgovoril na predsednikovo vprašanje: »Ali so žrtite krivega?« — »Ne, gospod!« — Predsodnik: »To je v nasprotju z Vašo izjavo, podano pri preiskovalnem sodniku!« — Jalen: »Bil sem tako razburjen, da sploh nisem vedel, kaj da sem delal.« — Zasliševanje obtožence je bilo končano ob 10. uri 15 minut. Jalen je med drugim povedal, da je v njegovi navadi govoriti oblastno in močno. Razprava se nadaljuje.

Raznoterosti.

r Dolarska princezinja vzela tvorniškega delavca. Gospodična Marion Stephensonova, ki je podedovala 30 milijonov dolarjev, se je poročila z delavcem iz Filadelfije. Ženin je vstrajal na tem, da bi mogel tudi po poroki ostati v svojem poklicu, v kar je nevesta rada privolila, kakor tudi v to, da deli z njim njegovo skromno stanovanje. Imenovani delavec se je posebno srčno in junaško odlikoval v vojski in poročila o tem so tako zainteresirala dolarsko princezino, da ga je vzela za moža.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Urednik in odgovorni urednik Franc Kromžar, Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.